

HISTORIAE ADMIRANDÆ RARAE.

De strangulato, qui iterum re-
uixit.

HISTORIA I.

ANno 1440. 16. Martij die
Decano Facultatis Medicæ
existente Magistro JOAN-
NE de PAVMGARTEN,
octo fures suspensi fuerunt, ex
quibus unus ad Spiritum sanctum introductus
est, ac corpus eius destinatum anatomie, sed
quia iterum ope & industria Medicorum Vi-
ennensium reuixit, liber dimissus est. Hæc ita de-
scripta reperiuntur in antiquo Collegij Medici
Actorum libro, anni sup. allegati.

Ff 2

De

De fure suspenso, qui denuò
reuixit.

HISTORIA II.

Nno 1492. Conradi Praitenauers de
A Puechperg ob furta suspensi ac stran-
gulati corpus Facultati Medica secan-
dum tradebatur. Animaduenterunt Medici
aliquem spiritum vitalem in hoc corpore super-
esse, quamuis morti valdè propinquum esset,
proindè ex utraq; cephalica sanguinem largum
detraxerunt, aliq; necessaria administrarunt.
Apparuerunt in illo symptomata horribilia
suffocationem minantia, aderat spuma circa os
notabilis & perseverans, propterea Medici
Hippocratis aph.^m 43. sect. 2. aph.^m, allega-
bant, ubi ait Hippocrates: Strangulati & dis-
soluti, nondum mortui, non reconvalescunt, qui-
bus spuma circa os fuerit. Hunc trium litera-
rum hominem fortissimè constrictum, ob vehe-
mentes capitis, pedum, imò totius corporis com-
motiones (nulla enim in homine erat quies) qua-
tuor

tuor personæ fortes athletica tenuerunt, aliâs,
 ne seipsum denuò interfecisset, periculum fuis-
 set, mente nimirum laborantem. Retulit po-
 stea, se non posse in memoriam reuocare ea, quæ
 secum acta fuerant: se tantum meminisse, quod
 in pratorio fuerit, sed quid postea factum sit, se
 ignorare. Hic tandem comite pedello ad B.
 virginem in Ettingen patriam suam iuit, quo
 in loco hac historia pro miraculo depicta est.
 Dicitur etiam post multa noua furti denuò
 rectè suspensus esse, siquidem quod coruis debe-
 tur, iuxta vulgare adagium, vix submergitur.
 Hanc historiâ similiter ex antiquo libro Acto-
 rum Facultatis Medicæ descripsi, cuius libri
 principium est folio nono, p. 2. anni 1490.

De peruerso vrinarum iudicio
 historiæ tres.

HISTORIA III.

Nno 1535. apud nos Vienna (scribit ^{Historia} prima,

A. FRANCISCVS EMERICVS
 Medicina Doctor, ordinarij studij
 Ff 3 Vien-

Viennensis practica Professor, in enarratione sua, an Urinarum, vel pulsum observatio certiores notas salutis, vel mortis Medico præbeat? edita anno Christi 1552.) amicus quidam noster GEORGIVS RITHAMERVS, magnæ eruditionis vir, & quidem prolis acquirenda cupidissimus, accessit Medicum ex Medicorum collegio Primatem cum Urina, ut de sua uxore, quam gravidam suspicabatur, certior fieret: Medicus visa solum Urina non modo gravidam ipsam, sed & masculum gestare certissimum affirmabat. Ibi RITHAMERVS me statim odisse cœpit, qui prior eam, inspecta non solum Urina, verum artificiosa signorum præcurrentium inquisitione, ex intellecta tota gerentis in utero historia, habita, minimè gravidam protulissim, ac statim obstetrices, nutrices, aliq; ad partum, & curam puerperæ pertinentia, anxie & sedulo adornat. Paucis autem post diebus undiq; grávida, ac motum fœtus subindè sentiens proclamatur, & propterea ob
cre-

crebros affectus, quos sentiebat, ipsi à constitutis mulierculis fiunt balnea, à quibus facta comitialis subito interijt. De cuius obitu quum ego per apprimè honestam matronam, & RITHAMERO vicinam, certior factus essem, à Georgio statim petij pro veteri suo amore in me, ut ad inquirendam veritatem incidi corpus mortuum pateretur, quod ipse, & victus precibus, & certitudinis cognitione motus, libenter fecit. Incidimus itaque corpus, primumq; inferioris ventris musculos detegendo resecta, peritoneo aperto, ad matricis situm properamus, & licet eam, admodum exiguum vidimus, inq; ea nihil contineri animaduertimus: tamen ut veritas in oculos incurreret, eam incidentes, prorsus mundam & vacuum inuenimus. Erat autem quum viueret colore subalbido, malig; habitus, neque unquam pepererat, unde eam aliare laborare ex coniectura assequebar: quare progredimur secando versus ventriculum, ubi intra peritoneum & intestina aquam

aquam deprehendimus, quæ nunc in hoc, nunc in aliud latus pro corporis motu procumbebat, hinc suspicio factum moueri suborta fuit. Ibi ego dicere cæpi: Mi Georgi en vide impregnationem mortuæ tuæ coniugis. Erant autem huius incisionis spectatores, Doctor JACOBVS VVALCH studiorum meorum in Italia Collega, ANDREAS PERLACHIVS Mathematicus, & in Medica arte unicus eius Medici, qui ex vrina mulierculam gravidam pronunciaffet, observator. RITHAMER viso hoc, se iniquo indignationis affectu erga me fuisse, statim fatebatur, quod gravidam eam pronunciare nolueram, seq̃ peccasse, asseribat. Sed nihilominus optimus vir paulò post à longè inferiori, & quidem Circumforaneo Medicaastro deceptus fuit, ut ex sequenti historia patebit.

De peruerso ex vrinīs iudicio.

HISTORIA IIII.

Motus

Idem *RITHAMER* vulgi
M frequentia, quæ Circumforaneū istum
impostorem urinarum iudicandarum
gratia adibat, eum quoq; in alio quodam casu
consuluisse voluit. Accessit itaq; de affectu cum
eo tractaturus, fortè in mensa librum Græcum
apertum reperit, unde statim imposturam
agnovit. Erat enim nebulo ille, impostorq; om-
nium literarum planè rudis, ità ut vix voca-
bulum unum atq; alterum latinè intelligeret,
taceo quòd Græca legere, multò minus intelli-
gere potuisset, quippe apud impostoria hæresis
hominem educatus. Dicebat autem nobis po-
steà hypocaustum, in quo fuerat, duas habuisse
ianuas, quarum una vulgo ingredienti: altera
culina adiuncta cæca muliercula patebat, quæ
ante ingressum ex singulis percunctabatur, quid
vellent? quæ urgeret necessitas? ac postea ex
culina in hypocaustum tendens, huic nebuloni
audita deferebat, qua re egregiè imperita mul-
titudini illudit. Accidit aliquandò, ut quadam
matrona anxie rogaret se intromitti (nolebat

Gg

enim,

enim, ut maiorem retineret auctoritatem, facile quemvis admittere) dicens maritum suum ex sanguinis narium fluxu moriturum, nisi quam citissimè succurreretur: Huius quum à coqua impostor admonitus esset, ipsa intromissa fuit, quam cum urina videns nebulo, statim sonoro-rosa voce exclamat, ut suam certitudinem omnibus probaret: Jube maritum tuum ex nari- bus sanguinem fundere, & scripta quadam re- cepta ipsam dimisit, quæ deinceps propter sim- plicitatem de diuina nebulonis tanti doctrina omnibus predicabat hominibus. O impostura execrabilis. Sed ita plures hoc tempore non sine magno egrotantium incommodo crescunt, simi- liq; impostura lucrum faciunt, quemadmodum talis impostor Hebraeus, nunc per plurimos an- nos, & adhuc in hodiernum diem Vienna quo- tidie praxim Medicam, contra Facultatis Me- dicæ privilegia Casarea, contraq; bonos mores, ut dici solet, impune exercet, utens hac turpissi- ma fallacia, notus omni populo, propterea no- men eius subiungere indignum arbitror.

De

De falso vrinarum iudicio.

HISTORIA V.

Notum est etiam multis hominibus, Historia
tertia.
N ante aliquot annos quendam fuisse,
qui ex urina inspectione vel omnes synocho laborare pronunciauit, vel alia monstrosa recitauit, scilicet sanguinis guttam à corde in inferiora dilapsam excitasse morbum, vel cor adstringi certis anxijs compagibus, & similia: unde statim omnibus ferè citissimam venæ sectionem imperabat, prius offerens idem uniuersis pharmacum quasi nostris Seplasiarijs notissimum, scilicet theriacam cum sulphure & camphora mixtam, ut inde prius exactè sudarent, à sudore autem euestigiò sanguinem mitterent. Tanta horum impostorum hac nostra memoria, & in his nostris regionib. ubiq. est frequentia & copia, ut etiam in clarissimis ciuitatibus impunè grassentur Iudei, meretricule, & quicq. sceleratissimi nebulones, qui omnes ex hoc adeo necessario signo urina meram imposturam

faciunt. Debebant equidem huiusmodi nebulones publicè, & quidem gravissimè puniri, ac non aliter ex urbibus bene institutis exterminari, quàm ex densissimis latebris & sylvis latrones abiguntur. Sed id non solum non fit, verùm inde etiam magni nominis quidam à nobis exigunt, id quod non mihi duntaxat, sed etiam alijs probatis Medicis sæpius factitatum est, ut ex sola urina, nulla alia coniectura, artificiosaq; inquisitione præmissa pronunciemus, an sit viri? vel fœminæ? & cuius sit etatis persona? quis sit morbus? quæ causa cùm primitiua, tum præcedens morbi? item nùm ex pendulo vino epoto? vel comestis farciminibus? alijsq; morbum conciliarint? Et nisi dicas responsum ipsis acceptum, aiunt: te nihil scire, sese fuisse apud eos, qui ex urina consideratione ea omnia diuinassent. Vides quàm absurda opinio inde non solum in vulgus, sed etiam in alios quàm plures manarit, & quanta pericula illis inde eveniant. Hos itaq; non tam defendimus, dùm urinis certiores indicationem de salute & morte tri-

tribuimus, quàm maximè Reip. causa urbi-
bus, agrisq; exterminatos cupimus. Sed de his
pro tempore nunc satis dictum.

De gestatione in vtero foetus mor-
tui, vltra annos quatuor.

HISTORIA VI.

Nno Christi 1545. quædam conciuis Matthias
Cornax
fol. 188. in
Medicæ
consult.
enchiri-
dio.
A Viennensis, nomine MARGARE-
THA, filia VULFGANGI

KARLINGER ciuis Viennensis, vxor ve-
rò GEORGII VULCZER, hospitis eo
tempore ad ades rubri cancri appellatas Vien-
ne, postquam antea etiam enixa esset aliquot li-
beros, concepit anno ætatis sue 25. omnia deniq;
habuit signa felicis imprægnationis, foetum insu-
per temporis progressu sensit, ante festum D.
BARTHOLOMÆI eodem anno valentē,
Et strenuè sese mouentem, usq; ad festum D. Lu-
cia sacrum. Quo sanè illi tempore superuene-
runt partus dolores, adeò vehementes, ut an-
teà experta iam sæpius ipsa, iamiam se crederet

anixuram. Statim igitur aduocari iussit matrem, & unam ex suis sororibus, acciri etiam obstetricem confestim precepit. Quæ cum aduenisset, statim re animaduersa, iussit omnia ad manus esse parturienti necessaria, hæc verba adiiciens: Statim Deo volente, puellum natum habebimus, & quemadmodum postea euentus comprobauit, vera vates extitit. Interea prægnans in sedem parturientium consedit, & quum instanter admodum à circumstantibus mulieribus admoneretur, vrgeretur etiam, ab obstetrice, omnibus nisibus elaborauit ad pariendum, in quibus heu nimium vehementibus conatibus fragor quidam increpuit satis sonorus: qui, non temerè argueret magnam vim vel fœtui, vel matri illatam fuisse, vel certè conquassatum infantis caput in partes discessisse. Ab eo fragore vinacitas fœtus deprehendi amplius nullis argumentis potuit.

Grauida inde maiorem in modum cœpit agrotare, ac propterea in lectulum suum reducta

ducta & reposita est. Interim lac accurrens, quod parturientibus usu venit, ubertim uberare repleuit, adeo ut stillatim etiam à papillis gliscentibus colostrum deflueret, spectantibus multis, & ijs honestis ac prudentibus mulieribus, quæ dies, noctesq; assistentes, præstolabantur felicem partum.

Dum verò res ita protraheretur, semperq; maior difficultas, minor verò spes elucesceret, deliberatum est ab omnibus, quæ tùm præstò erant, & itum in eam sententiam, ut plures obstetrices accenserentur in rem præsentem, aliquod fortè salubrius allatura consilium. Sed ex harum etiam aduentu nil misere adminiculi accessit, neq; quicquàm ab his in medium dici potuit, vel consuli salutare, præterquàm quòd una ex ijs iudicatum habebat (& fortasse non male) rem nimis festinatam fuisse, os sacrum nondum satis hiasse. Nihil itaq; etiam tùm effectum datum est, gestansq; uterum mulier tandem per multas septimanas gravissimè decubuit, ventris tumore, duricie, fluxu,

qui

qui superuenerat, doloribus nihil remittentibus. Quæ omnia, continua deniq; corporis graues afflictiones, animi percussiones, ad summam desperationem miseram videbantur compellere, effeceruntq; ut ad tentanda omnia omnium consilia animum aduerteret, ad usurpandas omnium medelas, doctorum & indoctorum, Christianorum & Iudeorum, quæ tamen nequicquam adhibita, auxiliij nihil, plurimum, mæroris & desperationis (cùm res difficilis ad impossibilitatem videretur vergere) attulere. Hisce periculorum & ærumnarum acervis circumuenta, atroci insuper ventris ac ineuitabili onere summè implicita mulier, per quadriennium, usq; ad annum Domini 1549. semiuia perduravit. Sed quod prætereundum hoc loco nō est, propter has enumeratas à nobis difficiles calamitates, misella insuper adflicta est defluxu continuè putrilaginoso, qui per locum muliebrem perumpens, totum hoc quadrienne tempus duravit, ita tamen ut aliquandò parcius, aliquandò copiosius profluens, dispari ratione mulierem affli-

affligeret, cessaret tamen nunquam. Cruciati-
 bus igitur hisce ac grauedinib. diu perstantibus,
 tandem natura (qua semper individuum con-
 seruare contendit) acore & copia putridi hu-
 moris non euita, sed compulsa (ut pote cui in-
 ferna humoris subductio non sufficeret) ad um-
 bilicum, matricem ipsam, totum deniq. abdo-
 men, multis alioquin partibus munitum, per-
 fodit. Foramen igitur factum est primo anno
 Domini 1548. in loco praedicto, ex quo multū
 saniosi, foetidūq. mucoris profluxit. Successu de-
 inde temporis, post aliquot menses, adhibitis ex-
 ternis emplastrorum adminiculis, apertio coa-
 luit, posteaquam (ut videtur) colluues humo-
 rum nociuorum abunde excreta esset, vel ali-
 quantisper pro necessitate euacuationis diminu-
 ta. Sed quod efflictim obseruandum est, paulo
 post anno Domini 1549. mense Junio, quum
 scilicet multa putrida superfluitas omni conatu
 mox per naturam expellenda, iterum collecta
 esset, natura denuo eodem consilio & via, pro-
 ximo in loco, non ita procul a priore apertione

distante, per ventrem iterum perripit, & affa-
tim eduxit necessario euacuandam purulentiam.

In hoc foraminulo exhibebatur omnium
conspicui & tactui, os quoddam, quod euentus
postea (resecta alio & matrice) comprobauit,
infantis fibulam sinistri brachij fuisse. Durauit
iterum hac apertio, eodem statu & effluxu, cum
magna scemina in utero habentis virium pro-
stratione, ad menses aliquot.

Cum autem periculi magnitudo, dolorum,
foetorisq; intolerantia indies magis ac magis
ingrauescerent, viderenturq; omnia ad interi-
tum spectare, ipsaq; miserima præ cruciatibus
immensis, animi crebris deliquijs iamiam cre-
deret sibi exitum imminere, denuo inijt consiliū,
asciscendi Medicos, si fortasse ex singulari Dei
misericordia, felix horula salubris consilij elu-
cesceret, si deniq; forte fortuna, Deo ita dispo-
nente, in hora contingeret, quod non contigisset
in annis.

Vocati igitur sunt Chirurghi tres: aula Re-
gia Chirurgus SIXTVS VVIRT: PAV-

LEO DIRLEKVANG urbis Viennensis
ordinarius Chirurgus: ET PETRVS
VYNCKLER: qui cum aduenissent, rem
omnem intuiti, atrox periculum praeculis esse
animaduertunt, simulq; moderatè omnes
unanimes responderunt, maius esse negotium
hoc, quàm ut ipsi quippiam certi in hoc casu sta-
tuere vel debeant, vel possint, accersendos esse
Medicinae aliquot Doctores, quorum consilia
merito accedere debeant, ET si quid in re tam
ardua faciendum superesset, sibi consultum vi-
deri, ut id ex eorum matura deliberatione pro-
ficiscatur.

Acciti igitur sunt Doctores duo, IOAN-
NES ENZIANER, ET MATTHIAS
CORNAX, alter vir senex ET reuerà miles
(quod dicitur) emeritus, hic publicus medicinae
in Viennensi Gymnasio ordinarius professor.
Qui cum venissent, aliquoties post crebram in-
spectionem aegrae, virium explorationem, cir-
cumstantiarum diligentem inquisitionem, nihil
aliud videbant superesse consilij, quàm ut ad

1.aph.6., sententiam Hippocratis, extremis morbis extrema
adhiberentur remedia, quantumvis periculosa.

Decretum itaq; ab ijs est, de aluo aperien-
da. A Chirurgis etiam in eandem rem senten-
tiam. Quod cum certò constitutum esset, etiam
fœminæ, eiusq; marito, & propinquis, Medi-
corum consultum indicatum est, à quibus om-
nibus assensum. Statuta tandem dies est, deci-
ma mensis Nouembris, anni 1549. hora duo-
decima pomeridiana. Christi igitur Domini au-
spicijs, cum tempus statutum aduenisset, rebus
rite auxiliaribus deniq; paratis, & dispositis
præsidijs, si quid forte grauius contingeret, præ-
sentibus Doctoribus nominatis, & Chirurgis,
sectio cum summa diligentia peracta est.

Linea autem sectionis ex mea designatione
ducta est, ab apertione ea inchoata (quæ paulò
supra umbilicum à natura, ut diximus, facta
erat in latere dextro) recta deorsum per tra-
ctum musculi recti, abdomini incumbens, lon-
gitudine plus minus octo unciarum, hoc est, se-
mipedis antiqui, & duorum pollicum, quæ facta
inci-

incisione, propter necessitatem, & intolerabilem foetorem, subito contentum in utero, à Chirurgis undiq; liberatum est, & exemptus frustulatum foetus masculus, iam dudum mortuus, & semiputridus. Secutus est hanc extractionem foetor incredibilis, adeo enim putredo invaluera-
rat, ut bona pars membrorum pueri consumpta appareret: caput verò totum contractum, & ossa cranei dispersa extraherentur, cerebri vero videretur nihil, nimirum quod totum putredine diuturna consumptum esset.

Absoluta hac sectione, ex summa Dei opt. max. misericordia feliciter mulier debita ratione, infarctis laceris & rugosis uteri cavitatibus ligata & curata est: illiq; de rebus necessarijs quam optimè prospectum à Medicis & Chirurgis. In omni autem ista administratio-
ne, misella quae resecabatur, nullum est passa animi deliquium, sed forti & sedato animo omnia pertulit, adeo ut Deus, & natura ipsa, in conservanda hac inopi & ignobili femina, contendisse videantur.

Successu deinde temporis, cum omnia ex singulari nutu Dei feliciter procederent, sine ulla futura, rugis (detumescente ventre ob exinanitum uterum) coeuntibus, postliminio venter ab onere putrido liberatus peroptime coaluit, & femina prater omnem expectationem curata est, & uterus ipse una cum abdomine, & eius partibus plane consolidatus, quin etiam ita matrice probe restituta, menses bono ordine & modo rediere, ut spem aliquam conceperimus, membro quantumvis sensibili & spermatico ita persanato, mulierem denuo concepturam, & fortasse foetus edituram.

Quod tamen postremum, ut valde ex multis rationibus est ambiguum, ita incertum Divina omnipotentia relinquimus determinandis.

In hunc modum se habet hac rara quidem & admiratu digna, sed vera historia, quam ideo in literas referendam non dubitavi, ut omnes homines animaduverterent, summam Dei erga gravidas feminas benignitatem, utq; hac historia esset consolationi omnibus pregnantibus

bus foeminis, quum videant Deo se adeo cura esse, suamq; imbecillitatem tanta perferre posse. Postremo ut hac nostra scriptione admoneremus Chirurgos, ne ab eiusmodi gravissimis aggrediendis potius impigre & alacriter, quam expauescendis casibus manus suas abstraherent. Longè enim prestantius, ac laudabilius est, aliquid cum periculo aggredi, quàm cum certa perniciæ cessare: & decentius est, aliquid letale etiam committere, modò spes aliqua salutis proroganda supersit, quàm omnino certa & presenti se committere morti, quæ procul dubio huic gravida mulieri iam iam imminebat, nisi relatis à nobis presidij ex Dei singulari voluntate evasisset.

Quare laus sit Deo summo, qui fecit, facitq; mirabilia, qui sit benedictus & superexaltatus in secula seculorum. Amen.

Quòd eadem foemina denuò conceperit, & gestauerit foetum vivum, perfectum, masculum, ad legitimum pariendi tempus: quòdq; ex posthabita sectione, mater vnà cum puello interierit.

HISTORIA VII.

Cornax
208.

Osteaquam supernè à nobis descripta
P **M**ARGARETHA, ex sanctissimi
 opificis **DEI** voluntate conualuisset,
 conuixisset deniq; sano marito annum plus mi-
 nus integrum, satis frugaliter denuò concepit,
 Et gestauit puerum bene valentem, Et rite suc-
 crescentem usq; ad secundum diem mensis Ju-
 nij, anno Domini 1551. quod erat legitimum
 tempus pariendi. Ea dies cum manè illuxisset,
 Et bellè se haberent omnia, infans robustus stre-
 nuè palpitauit, Et elaborauit ad egressum ut-
 ri, mater mœsta omnibus nervis ad expellendū
 foetum incubuit, presentibus multis mulieribus;
 sed incassum omnes conatus cessere. Quapropter
 vocatus est **PAVLVS DIRLEVV** ANG
 Chirurgus Viennensis, qui antea illam secane-
 uat, ut in medium consuleret. Ille verò pra-
 oculis cernens graue discrimen, consuluit, me
 etiam esse vocandum.
 Adueniens itaq; Et ego, cum perlustrassem
 ventrem enitentis, vidissemq; foetum validum,
 matrem

matrem autem omnibus viribus, quæ ad certamen enitendi requirebantur, destitutam: cicatricem præterea veterem, quasi per rimam longam hiscere, omninoq; impossibile esse, ut conatus fœmina, tam lacero utero, incis per longum musculus & abdomine, tanti esse possent, qui in utero contentum quantumvis viribus præstans, & sese adiutans, per os sacrum possent expellere, suasi euestigio, ventrẽ ferro, ut prius, resecandum esse. Firmavit meam opinionem & hoc, quod rimula sectionis pristina laxata, pellucens madebat, & per se discessionem parietum cicatricis minitabatur.

Hisce perurgentibus rationibus, nos compulsi, & commemoratione prioris felicitis eventus animati, sectionem iterum instituendã censuimus, acquiescebat consilijs nostris, alioquin morituræ puerpera.

Verum enimverò mater eius, & reliquæ aliquot præsentis fœminæ, assentiri nullo pacto voluerunt. Interim ego ordinatis quibusdam præsidijs confortantibus, consolatus afflictam

Ii

discepsi,

discessi, & paulò post reuersus, acriter institi iterum peragenda caesura. Sed perperam tum obtinuit matris affectus, quæ cum cæteris fœminis in ea perseuerauerat sententia, ut Deo omnia committerentur, reiecta periculosa sectione, quæ tum etiam satis tempestiuè adhiberi posset, cum extremum anhelitum mater spiraret.

Expectatum igitur usq; ad horam decimam noctis, quo tempore infelix, cum frustra diu & strenuè luctata esset, viribus omnibus exhaustis, cruciatibus oppressa animam exhalauit. Quòd cum factum esset, subito Chirurgus prædictus vocatus est, & citissimè ventrem aperuit, statimq; infantem perfectum, masculum, omnibus numeris absolutum, exemit.

Ibi videre erat (superueneram enim & ego) certamen adnitentium puello vitam, quæ paulò antè abierat, reuocare, & sufflando omnia tentare spiracula, sed perperam & frustra omnia fiebant. In promptu causa est eruditis & anatomie peritis, siquidem in confesso est,

est, vitam & motum cordis in infante à duabus arterijs vitalibus matris per umbilicum foetui ceu per insitionem insertis dependere, quæ vasa natura pro cordis refrigeratione fabricavit. Quare cum arteriarum motus in matre cesset, earundem etiam motum euestigiò in infante cessare necessum est, siquidem fieri minimè potest, ut puer ante præcisionem umbilici, in ipso deniq; utero inuolutus tunicis, spiritum per os attrahat.

Præterea esto: quòd continuatio umbilici foetus à matrice sit libera, ruptis cotyledonibus partus tempore, tamen nihilominus umbilicus secundina adheret, necessario ab obstetrice præcidendus: vel etiamsi à secundina, in utero existente puella, umbilicus solutus esset, tamen respirare per os non posset infans, panniculis inuolutus: uteri præterea parietibus inclusus, mucoribus deniq; & aquositatibus circumfusus, quæ certè res sæpè solutos infantes, harentes tamen diutius in angustis faucibus ossis sacri, enecat suffocando.

Fi 2

Cum

Cum ex predictis itaq³, necessarium sit, vita & motu puerperarum cessante, cessare etiam infantis in utero contenti vitam & motum: impossibile est, tam immediatè excindi infantem posse, in eo ictu temporis, quo anima ex matre migrat, quæ si semel euolauerit, certè reuocari humanis præsijs nullo modo potest. Si autem fortè fortunà exemptio infantis contigerit in agone puerperæ, aut in animi deliquijs, presentibus adhuc spiritibus vitalibus, tum censemus omninò superuiuere infantem posse, quemadmodum sine dubio de *IULIO CÆSARE* contigit.

Ex his ergo omnibus à nobis enumeratis, luce meridiana clarius liquet: Primò, ut suprà descripsimus, hanc *MARGARETHAM* per quadriennium fœtum mortuum in utero gestasse, eundem exectum esse membratim per abdomen: & quod ipse prognosticatus sum dubitatiuè, hoc Deum præstitisse re ipsâ, ut quòd fœmina ità lacerò, sed restituto utcunq³ utero, progressu temporis tandem concipere posset, & nostram

nostram hanc denuò concepisse, & gestasse usq;
ad legitimum tempus partus, benè formatum
& perfectum infantem, qui si etiam exectus
fuisset tempestivè, sine dubio supervixisset: cum
tàm robustus, tàm benè habitus, tàm absolu-
tus (ut ipse diligenter coràm intuitus sum) fue-
rit, ità ut planè nihil in eo desideraretur, præ-
ter vitam. Cuius rei testes multa personæ utri-
usq; sexus esse possunt, quæ frequentes eò conflue-
bant, hoc miraculum conspecturi.

Quare nemo deinceps dubitare debet, hanc
historiam verissimam esse, siquidem apud Deū
non est impossibile omne verbum, cui sit laus,
& gloria, & benedictio in secula. Amen.

De muliere, quæ annis tredecim in
vtero gestavit sceletum fœtus mortui, quod tactu
cum ab ipsa matre, tum ab omnibus illi præsen-
tibus percipitur, huius rei historia scripta est ad
Matthiam Cornacem ab ÆGIDIO HERTOGIO
Medico, in Enchiridio Medicæ consulta-
tionis Matthiæ Cornacis, folio

Atharina quadam, uxor MICHA-
C *ELIS de MENNE, viri ruralis &*
pauperis, annis duodecim utero gerit
foetum mortuum, vel potius sceletum foetus
emortui. Res penitus monstrosa, ac miraculo
digna dici potest: Ità tamen se res habet, sic ut
ipso tactu unicuique fuerit manifestissima.

Mulieris enim ventrē inferiorem proprijs
manibus attrectavi, non bis, ter uē, sed pluries.
Idem quoque mecum egere cum viri, tum mulie-
res illustrissima, non sine omnium admiratione
maxima, quos omnes honoris gratia prateri-
mus. At vel unius viri hac in re testimonium
oculare sufficere poterit, puta excellentissimi
D. HENRICI CORNELII MATHI-
SII, qui quondam CAROLO eius nominis
Quinto Augusto Medicus fuit domesticus. Hic
inquam cum stantem, & supinē decumbentem,
dictam mulierem crebrius attrectasset, omniaque
ossa foetus mortui ipso tactu optime deprehendisset,
præ stupore nimio, tum admiratione sum-
ma di-

ma dicebat: Deo, & natura nihil impossibile.

Anno igitur Domini 1549. eadem Catharina, posteaquam antea enixa esset duos liberos, concepit mense Martio, omnia signa habens felicitis imprægnationis, fœtum insuper temporis progressu à quarto mense conceptus sensit valentem, & strenuè se mouentem, usq; ad festum diuo Andrea sacrum, eodem anno, quo sanè illi superuenère dolores partus adeò vehementes, ut iamiam crederet se enixuram. Uterus quoq; mirum in modum prominebat, uberaq; lacte copiosissimo turgebant, idq; magis instante iam partu, quàm multis diebus antea. At cum ad parturiendum nulla amplius mora expectaretur, accidit, ut vetula quædam malefica & prestigiatrix ventrem huic utero gerenti attigerit, in aures susurrarit, & in faciem sufflarit, aliq; peregerit: quæ quoniam parum ad rem nostram facere existimo, pluribus non persequor: illius tamen meminisse placuit. Nam in vetulam mulier culpam omnem reijcere videtur, quòd illi res tam infelicitè successerit.

Ut

Ut autem parturientium dolores, cum in ventre inferiore, tum in lumbis sensit, statim acciri obstetricem & mulieres vicinas iubet, quæ dies, noctesq; aliquot partum præstolabantur: nullum tamen partus breui futuri signum observat obstetrix, præter illos dolores, qui toto biduo increbescabant. Quare discedit, reuersura, si ita res postulauerit. Quid multis? dolores nihil interim remittuntur, sed diebus totis quadraginta, & die, & nocte, illam seuissimè affligere non desinunt, ut totum id temporis misella ista insomnis egerit. Ab utero quippiam interea fluxisse, nunquam animaduersum fuit.

Fœtus vehementissimè semper mouebatur ac calcitrabat, ita ut manifestè illius motus ab adstantibus observari posset, toto isto dolorum tempore sudoribus quoq; copiosissimis madebat. Lac præterea è mamillis uberius fluebat, quod quia acrius, tum plus iusto biliosum erat, omnes ferè partes vicinæ, quas defluens attigit, exulcerabantur.

Quadragesimo demum secundo & quarto
dolorum

dolorum die, foetus tam valide amplius moueri destitit. Dictu profecto mirum, quod tanto tempore subsistere potuerit incolumis, tandem conatu vehementissimo ita foetus monebatur, ut inde transuersim in utero reuolutum mater narret. Dolores ab illo impetu foetus multo mitiores euasere, & paulo post plane recesserunt. Post vero dies quatuor, vel sex, cruenta quaedam ac nigra per aluum deijcere coepit, illis similia (ut illa inquit) excrementis, quae pueruli iam in lucem editi primum excernere solent, cuiusmodi excrementa egerebat diebus singulis ad sex libras. Cumq; antea nullus in utero collisionis ossium sensus voluntarius perciperetur, hic tandem putans misella se ab omnibus arumnis liberam, unicuiq; tangenti uterum, sese prode- re coepit, ut etiam illam non lateat ossium foetus mortui situs, quippe cum digito monstret: hic caput, illic costas, hic humeros, illic femora contineri. Quod ego, & alij complures, me monitore, deprehenderunt.

Cadaver istud seu sceletum in utero matris

Kk

iacet

iacet transversim, capite & cruribus introrsum, dorso verò extrorsum prominente. Sub illo dextro caput reconditur, quod cum profundius, quàm matris spinam dorsi respiciat, non sine ratione tactus nostri iudicium refugit, ibi tamen ossis humeri caput superius contineri, manifestò constat. Sub illo sinistro sunt crura & pedes, sed introrsum reflexi, ut attingi minimè possint: coniectura tamen artificiali & anatomica ità esse, iudicare non est difficile, tum ex situ reliquo corporis, tum quia ibi os fæmoris apertissimè deprehendatur. In medio ventre dorsum evidentissimè cognoscitur, vertebraeque omnes facillimè distinguuntur, costae quoque maiori ex parte, tam superiores, quàm inferiores, dinumerantur, turget venter maternus tumore oblongo, qui in pudendum desinit, eleuat totam istam molem sursum, eandemque pro animi arbitrio deprimit, non sine assistentium summa admiratione. Ossa verò sic satis induruisse sentiuntur, ità ut validiori compressioni difficulter cedere videantur.

Venter

ter maternus interea dum attrectatur, nullo dolore angitur, ni id plus, quam par est, fiat diutius.

Valet sic satis ista mulier, omniaq, sua munia tam domi, quam in agris una cum marito suo optimè peragit, hilaris est, prudens materfamilias, Et utcumq, faceta, annum nunc temporis etatis suae agens quadragesimum quintum, corpore gracili, nec habitu illaudabili. Menses, cum annis quatuor essent detenti, potiunculis nonnullis illos promouentibus usa, rursum manare coeperunt in hunc usq, diem. At mensibus singulis, dum eorum terminus instat, venter inferior intumescit, illamq, dolores inuadunt vehementissimi, haud aliter, quam si nunc nunc esset enixura, nec antea cessant, ni menses omninò eruperint. Quòd si mulierem aliquo morbo laborare contingat, iisdem planè doloribus ad integrum morbi terminum corripitur.

Aliud praeerea notatu dignum refert, quintum nunc esse annum, ex quo natura quodam

modo istius sceleti expulsionem tentarit. Uteri enim osculum hiasse, & inde aliquot ossicula fuisse egressa, qua de causa euestigio accersitur obstetrix: at cum satis imperita, vel potius rei nouitate perculsa, nullum remedium ferre se posse indicaret, omni ope humana hanc multis modis longè infelicissimam destituens, recessit. Ipsa vero interim nihilominus intrepido, fortiq; animo, ossicula illa, ut in propriū locum retro cederent, proprijs manibus allaborauit, sic ut in pristinum redierint. Ab isto vero tempore, uti nec antea, huiusmodi quid sinistri illi accidit.

Mirum deniq;, quantoperè rustica illa flagitet, summisq; precibus contendat, ut abdomen ei manu medica aperiatur, sceletumq; ab utero eximatur. Sic enim seipsam sanitati pristinae restitui posse confidit optimè. At quominus id tentatum hætenus sit, adhuc sub iudice lis est.

De rustico in venatione venabulo icto.

HISTORIA IX.

Nno Christi 1546. in Bohemia rusticus quidam in venatione ictus est venabulo lato in stomachum, sub capulo, seu eius orificio. Vulnus hoc letale & amplum, nulla arte, vel consilio consolidari potuit, paulatim verò labia vulneris tractu temporis occalluere, ita quòd vulneratus per annos plures supervixerit. Hic verò tandem secundum artem instrumentum quoddam vulneri applicavit, interdum drupis & panniculis lineis hiatum vulneris infarsit, & ita affabrè obturavit, ut quum vellet, stomachum per supernas partes elueret, & cibos ac potus ingurgitados ex stomacho per vulnus emitteret, quando liberet. Huius rei testis abundantissimus esse potest vel sola Casarea Maiestas, quæ, ut ex ore illius audiuit MATTHIAS CORNAX, vulnus hoc inspexit.

Sequuntur historiæ 4. à CLAUDIO
 RICHARDO eleganter descriptæ,
 de lapidis bezoartici exhibi-
 tione.

De prima exhibitione lapidis be-
 zoartici cuidam longo tempore gra-
 uiter decumbenti.

HISTORIA X.

CANDER dictus quum longa ac
 S graui egritudine cum ingenti omni-
 um suorum membrorum ac pulsus quoque
 imbecillitate Oeniponti decumberet, nauseabun-
 dus, ac in ventriculo & præcordiis vehementer
 dolens, annis 75. agens ex Cæs. Maiestatis iussu
 oblata sibi lapidis bezoartici gr. quinq; in coch-
 leari vini fuere. Nulla illo die subsequuta est
 alteratio, nullaque immutatio, noctu tamen me-
 lius quieuit. Sequenti die brachia attollebat,
 cruraque ad se contrahabat, quod antea haud-
 quaquam facere poterat. Tribus deinceps elapsis
 diebus vomitum quidem biliosum habuit, qui
 præcor-

præcordiorum & ventriculi dolores finivit. Et quamuis longo adhuc tempore decubuerit, nihilominus tamen sue salutis ac conualescentiæ fundamentum bezoar extitit.

De secunda exhibitione lapidis bezoartici cuidam ægroto letaliter decumbenti.

HISTORIA XI.

D. STAPHYLVS sedecim diebus continuè acuta febre, maligna & sopita à renum affectu suum sumente initiis laborabat, abhorrebatq; ab omni ciborum genere, nauseabundus erat, de capitis dolore sæpius conquerebatur, nihil nisi de morte loquebatur, delinquebatq; frequenter animo. Sedes habebat colliquativas cum ani exitu dolorosa. Urina erat turbida, cruda, & ferè subingalis. Articuli, & præsertim genua dolebant, lassitudo ingens, facies Hippocratica, oculi in dormiendo aperti, & ob vehementem virium imbecillitatem corporis ad pedes delapsus.

His

His ita se habentibus, quum de vita illius ab omnibus hominibus minus speraretur, motu proprio ex Cesaris clementia huius preciosissimi medicamenti gr. vij. sibi in vini cochleari oblata fuerunt. Non tamen erat ventriculo tunc prorsus ieiuno, siquidem medium oui vitellum per semihoram antè sumpserat, biberatq; aliquid vini. Porro hora una à bezoartica assumptione elapsa mediocrem haustum seri lactis caprini calefacti, & cum Laccharo permixti ebibit, similiter etiam post semihoram, amplius eiusmodi haustum bibit. Subsecuta sunt sedes sex cholericæ & fœtida, cum quadam faciliiori tolerantia solito. Atq; in rei veritate intra hosce quindecim agritudinis dies in tantū, quantum medietas cruciati panis sit, minimè comedit.

Decima sexta autem die in cœna paropsidem hordei in iusculo carnis cocti plenam tanto appetitu comedit, ut intuentes hoc letale quandam aviditatem potius, quàm famem esse crederent. Et dum inter edendum ab intuentibus
cohor-

cohortaretur de strenua comestione, si seruari cuperet, respondit: se ideò strenuè comedere, quòd cibus sibi placeret, & acceptus esset, alioquin inaniter & frustra cohortaretur. Sequenti die spes salutis melior de hoc agroto afferebatur, atq; ita ex illa hora res in meliorem statum continuata serie progressæ sunt.

De tertia bezoartici lapidis exhibitione post venenum oblatum.

HISTORIA XII.

R Eo cuidam Praga, quum per aliquot dies in carcere detentus solo pane & aqua fuisset usus, atq; precedenti nocte prorsus incænatus, drachma una pulueris napelli oblata fuit. Erat corpus ex precedente dieta valdè preparatum, vena inanita, & meatus omnes aperti, ex quo facillimè veneni vis ad extrema quoq; membra distribui illis potuit. Superuenerunt accidentia, nempe pectoris angustia, ventriculi dolor, oculorum obtenebratio vertiginosa, pulsus immutatus. Quum verò in-

Ll firmus

firmiter assereret, nisi statim subueniretur, se penitus deficere, oblata sunt illi quinq; grana bezartici lapidis in paucis vino, & continuo alleviatus fuit.

Paulo post non sine angustia evomebat, ac bene sperabat, nihilominus circa ventriculum materiam aggregari percipiebat. Capitis posterior pars, & collum dolebant, inde delirare incipiebat, nec non in folio quodam lacero altè canebat. Præterito delirio alia symptomata recurrebant, ventriculi nimirum, capitis, maxillarum, pectoris, modò unius, modò alterius iuncturæ dolores. Verum septem horarum spacio omnes dolière, venter intumescebat quasi hydropicus esset, erant præcordia cum dolore & duricie tensa, sentiebat punctiones in renibus, urina erat suppressa, alterum brachium & crus resolutum, pulsus interceptus, & febriculosus, vomiebat illo die frequenter, habuit sua alui beneficia sufficientia, sed perpetuò de duricie quadam frigida ac si lapis quidam in ventriculo esset fixus, conquerebatur.

Ulti-

Ultimò verò, de quo astantes omnes mirabantur maximè, ophthalmia quadam lippitudinosa illi superueniebat, adeò dolorifica & horrida, ut patiens ipse mori potius, quàm paulò magis cum eiusmodi dolore perseverare cuperet. A veneni assumptione per horas quinq, ne guttam quidem sumpserat, ut eò certius experimentum hoc procederet. Conquiescebant spacio octo horarum hac omnia, noctu cum voluptate & appetitu cœnabat, quieteq, dormiuit. Manè erat optimè sanus, neq, membrorum ulla lesio subsequuta est, prout à CLAUDIO RICHARDO quinque, vel sex mensium spacio percunctatum est. Factus est liber, & à S. C. M. liberaliter munera accepit.

De quarta lapidis bezoartici exhibitione secura ac felici, pro quodam, cui venenum exhibitum fuerat.

HISTORIA XIII.

Ll 2

Anno

Nno Christi 1563. die nona Decembris Vienna cuidam ad mortem condemnato furi nouendecim sue ætatis annorum, ex Imperatoris mandato, presente D. IOANNE AICHOLTZIO, me DIO-
MEDE CORNARIO, & alijs multis Medicina studiosis, ac Senatoribus Viennensibus, per lictorem exhibebatur bolus ex arsenici puluerisati dr. s. cum conserva rosarum preparatus. Post cuius boli venenati deglutitionem elapsa ferme hora una, ebibit bezoartici lapidis gr. x. in aq. borraginis dissoluta. Interrogatus, qualis status ante remedij huius assumptionem in eo fuisset? respondebat, se prius magnum stomachi cum erosione percepisse incendium, fauces ardore quodam detentas, oculos cum vertigine fuisse obtenebratos, non intellexisse loquentes, neq; nouisse homines. Epoto verò medicamento, ventriculum fuisse illicò refrigeratum, oculos apertos, inquietudines & angustias multas, quas prius in vniuerso corpore senserat, sublatas. Percontatus, an genua dolerent? Id asseruit, &
cum

cum punctione, quod venenorum ferè omnium proprium esse solet. Paulo pòst sequutus est dolor ventriculi, gutturis ardor, ac sputum salsum, cui vomitus phlegmatis veneno permixti successit, post quem vomitum parum melius habere cœpit, deindè de ventris dolore conquestus est, ideò ferreis vinculis à pedibus remotis ferè naturale alui beneficium habuit, ex quo ventris dolor cessavit. Recurrebat verò intra semihoram ventriculi dolor nauseatius, expuebat amarā materiā, extremitates corporis erant refrigeratæ, dicebat se quasi conuolutum filum, aut linum in œsophago sentire, indè phlegmatis crassi ac vitrei per vomitū excretio subsequuta est, hinc à symptomatibus molestis alleviatus, iterum inquietior factus doluit venter, caput, & genua, hypochondria tensa erant, unaq; cum ventriculo intumuerunt, unde alia ventris excretio sequebatur. Paulo pòst rursus ventris dolorem cum totius corporis inquietudine percepit, subindè alius tertia vice materiā nigrā, liquidā, ac in transeundo comburentem ex-

creuit, vomitusq; facilis, sed exiguus, superuenit. Duodecima hora audita, quum circa septimam venenum accepisset, iusculi carnis tria cochlearia bibit, agerrimeq; tunc temporis carnis decocta odorem ferebat. Elapsa una hora dum sitiret, offerebatur ei panis bolus in vino lymphato imbutus, quem comedere haud poterat, parum tamen de hoc vino bibit. Atq; ita spem meliorem de salute sua concipiebat, de qua prorsus antea desperauerat, inde omnia pedetentim in statum tranquilliores redacta sunt. Cœnauit enim vespere commodè, & benè dormiuit. Manè sequenti quum, quo pacto se haberet, interrogaretur? Respondit: Sante wol/ quasi diceret: omninò benè in suo corpore esse disposita omnia, licet hypochondria tensa adhuc, tactuiq; renitentia apparerent, quod symptoma absque ulla medicamentorum ope postea quieuit. Atq; hinc apparet, Bezoar medicamentum esse regium, facile, placidum, omni periculo carens, utq; A E T I I verbis utar: pueris, mulieribus, & senibus hac medicina

dicina vel sub ipso canis fervore, quo præcipuè tempore reliqua medicamenta omnia ferè suspecta sunt, tutissimè datur, quandoquidem corpus nullo alio pacto alterat, aut debilitat, sed maximè roborat.

De muliere suspensa, quæ gemellos peperit.

HISTORIA XIII.

*Nno 1567. die 14. Junij inter Da-
A uentriam & Sutphaniam ab Hispaniis maritus cum uxore gravida suspenduntur. Uxor quum pependisset per horas quatuor, gemellos viuos mortua peperit. Vide Calendarium PAULI EBERI in quarto impressum anno 1579.*

De matrona, quæ mortua peperit infantem.

HISTORIA XV.

Jn

*I*N Hispania Madricij, quædam matrona ex familia Don Francisci Lasso oriunda, postquam per triduum in mortis agone decubisset, existimantib. cognatis eam mortuam esse, deportata est in locum ad sepulturam destinatum, quem Græci νεκρῶν ἀποκαταστάσις appellant, ubi more solito sola relictæ fuit occlusa. Post aliquot menses aperto loco, repertum est hoc cadauer in eodem loco, in quem repositum fuerat, habens in dextro brachio infantem mortuum. Hinc apparet ipsam tum temporis, quando sepulta fuit, nondum obiisse, sed postmodum peperisse infantem, qui unâ cum matre miserrimè clam infra terram obiit. Hanc historiam ex fide dignorum Autenticorum virorum relationibus certissimis percepi, quorum nomina, postulante necessitate, subiungere facile possem.

De amore filiae erga matrem.

HISTORIA XVI.

Val. Max.
lib. 5. c. 4.

S Anguinis ingenui mulierem Prator apud tribunal suum capitali crimine damnanda-

damnatam, Triumuiro in carcere necandam, tradidit, quam receptam is, qui custodia præerat, misericordia motus, non protinus strangulauit, aditum quoq, ad eam filia, sed diligenter excussa, ne quid cibi inferret, dedit, existimans futurum, ut inedia consumeretur. Quum autem iam dies plures intercederent, secum ipse querens quidnam esset, quo tam diu sustentaretur, curiosius obseruata filia animaduertit illam exerto ubere famem matris, lactis sui subsidio lenientem, quæ tam admirabilis spectaculi nouitas ab ipso ad Triumuirum, à Triumuiro ad Prætorem, à Præatore ad Consulum iudicium perlata, remissionem pœnæ mulieri impetrauit. Quò non penetrat? aut quid non excogitat pietas? quæ in carcere seruanda genitricis nouam rationem inuenit. Quid enim tam inusitatum? quid tam inauditum, quam matrem uberibus nata alitam esse? putauerit aliquis hoc contra rerum naturam factum, nisi diligere parentes prima naturæ lex esset.

De filiæ pietate in patrem.

HISTORIA XVII.

Val. Max.
ibidem.

¶ Demprædicatum de pietate eius existimetur, quæ patrem suum Cimona consimili fortuna affectum, pariq; custodia traditum iam ultimæ senectutis velut infantem pectori suo admotum aluit. Herent ac stupent hominum oculi, quum huius facti pictam imaginem vident, casusq; antiqui conditionem præsentis spectaculi admiratione renouant, in illis mutis membrorum lineamentis viua, ac spirantia corpora intueri credentes, quod necesse est, animo quoq; euenire aliquantò efficaciore pictura literarum vetera prodentibus admonitos recordari.

De gemellorum partu infelici.

HISTORIA XVIII.

*N*obilis quadam matrona gemellos gestans in utero materno, peperit quidem feliciter puerum unum hora prima noctu,

noctu, sed alter infans, postquam ex partu prior-
 ri viribus amissis defatigata puerpera vitam,
 cum morte commutasset, lucem videre haud
 potuit. Cernebamus enim ego *DIOMEDES*
CORNARIUS, & *THOMAS VUITKE*
 barbitonsor Viennensis ordinarius, secta ma-
 trice per instrumenta chirurgica, embryonem,
 alterum defunctum, manibus ac pedibus suis
 inuicem perplexis ac conuolutis ad vulue orifi-
 cium matris sue procumbere. His ita se haben-
 tib. nec obstetricis industria ex materno utero,
 ea adhuc viua existente, extrahi embryo potuit.

De partu difficili facilitando.

HISTORIA XIX.

I pariendi conatus, ex longa mora in-
 fantis, & oris uteri angustia, defi-
 cere vellent, quod in obasis, ijsq; qua
 primò matura iam etate mulieribus partu-
 riunt, plerunque contingit, exhibito prius se-
 creto puluere ex boracis scrup. iij. croci, ci-
 namomi an. scrup. j. preparato, ac in aqu. ar-

Mm 2 the.

themisia, aut vino dulci dissoluto, obstetrix parturientis locos adipe coturnicum liquefacto calidè inungat, quo factò, tormina noua continuo excitantur, uterusq; beneficio vnctionis huius pinguedinis lubricus redditur, quod in fœmina honesta, quæ quum quatuordecim integris horis continuis in sedili grauitèr admodum, ac summo cum vitæ periculo eniteretur, nec quicquam tamen ob vteri oris angustiam proficeret, desperatis rebus omnibus, feliciter expertū est.

De aureo dente enato in puero
septennali.

HISTORIA XX.

*Nno 1593. puero Silesitico septimo
A etatis anno dens aureus in maxilla inferiori, versus sinistram partem eadē conformatione, magnitudine, numero & positu, quo alij dentes, enatus est, quemadmodum hæc historia à IACOBO HORSTHIO Academiæ Helmstad. professore publico, & MARTINO RVLANDO Medico Ratisponensi descripta extat.*

De

De pecudum morbo epidemico.

HISTORIA XXI.

Nno rñs Ieoγovias 1598. & 1599.

A inuasit vaccas, & tauros præsertim, morbus per uniuersam ferè Germaniam grassando, & alias finitimas regiones, quæ interfecit suo contagio infinitum pecudū numerum, adeo ut in villis quibusdam vix ullus amplius bos, aut vlla vacca reperiatur. De hoc contagio ex serenissimi Archiducis Austriae MATTHIÆ &c. decreto excelsum Regimen Casareum à Collegio Medico Viennensis Archigymnasij, communicatis inuicem consilijs informatum est Germanicis verbis, quæ ego DIOMEDES CORNARIUS in Latinum textum hoc modo transtuli:

Symptomata superueniunt bruta animantia hæc: caput planè deorsum inclinant, calor adest præternaturalis, sitis inexhausta, & appetitus ad bibendū tam auidus, ut obuiam venientes & aquam portantes homines cornibus

Mm 3

ferti-

feriant, atq; ad terram prosternant, ut hoc pacto aqua potiantur, præterea adest pabuli nausea, anhelitus foetidus, inde ad terram cadentes, quædam citius, quædam tardius intereunt: In nonnullis alui profluvium phlegmaticæ materiæ superuenit. In quibusdam vaccis vesicæ fellis præternaturaliter ex affluxu biliosi humoris adeò tumet, ut libras octo, aut nouem etiam capere videatur. Venter phlegmate crasso, viscido, lento, tenaci, aperto cadauere refertus inuenitur. Tota carnis substantia bilioso icterico liquore tincta conspicitur. Ex his symptomatibus colligi potest, hunc armentorum morbum esse febrem continuam, malignam, ac pestilentem, quæ ab uno bruto animali ad aliud serpendo contagium ipsis infert.

Causæ duplices esse videntur: Astrologica videlicet, & Physica.

Astrologica, ut est: Cometa apparitio anno 1597. in Tauro, quod est signum ruminans, & eiusdem naturæ: item coniunctio-

nes

nes multe in signis ruminantibus.

Physica, diuturna nebulosa cæli constitutio, humiditates terræ ob inundationes inductæ, pascua infecta ex eiusmodi humiditatibus, aer contagiosus ex demortuorum pecorum decubitu, imò ipse morbus habens contagij vim & potentiam.

Confirmat hanc sententiam, quòd magis hac lues in locis plerumq; humidioribus, ubi crassum & humidum est pabulum, quàm in locis altioribus & siccis grassetur.

Quæ causæ quum sint magni momenti, & morbus per se contagiosus, non brutis animalibus duntaxat, verum etiam hominibus periculum inde imminet.

In animantibus est clarum:

Hominibus autem primò propter morbi naturam, qui contagiosus est ratione analogiæ ad humanam naturam, quemadmodum ex superius relatis signis manifestum est. Proinde consideratis istis signis, habita collatione corporum pecorū & hominum per analogiā proportiona-

tionaliter, nullum alium esse affectum, quàm febrem ardentem, continuam, putridam, malignam, pestilentem, quæ populariter undiq; grassatur, atq; per contagium quamplurima bruta innadit ac occidit, deprehendimus.

Rationes seu causæ huius brutorum interitus, facile excogitari possunt.

Esse autem singularem pœnam diuinam, Theologis deliberandum relinquimus. Nihilominus duas principales causas animaduertimus, quarum unam ex siderum cœlesti influentia: alteram ex natura desumimus. Nam præterito anno 1598. multi aspectus & coniunctiones aduersæ & Solis, & Lune, & Planetarum, Saturni ac Martis apparuerunt, quæ coniunctiones præcipuè in Tauro tanquam signo ruminante contigerunt, unde pecorum interitus causatus est. Præterea eodem anno in relato signo Tauri, non remotè ab Oculo, qui lucidissima huius signi stella existit, nec longè etiam à Sole sito, unâ cum aliquoties antea dicto sidere, prius allegati mali aspectus superuenerunt, simul etiã præ-

præteritæ duæ Eclipses suos effectus ac operationes habuerunt adeò validas, ut non mirum sit, quin in bruta huiusmodi animantia vires suas fortissimè exeruerint. Amplius etiam Cometa apparuit, quem Luna aliquoties obscuravit.

Naturales autem causæ Astrologicis merito præferende sunt, quum præsertim illarum effectus ac operatio in hominibus manifestius, quàm in brutis animaduertatur.

Præterea anno 1598. nebula quotidiana ferè densissima, aëris constitutio humidissima, tempestasq; turbida ac tenebrosa apparuit, quæ omnia non hominibus duntaxat, sed etiam brutis animantibus occasionem præbuerunt, ut huiusmodi pestilentialibus ac contagiosis morbis corriperentur. Et quidem quòd pecora magis, quàm homines correpti fuerunt, atq; adhuc quotidie corripiuntur his affectibus contagiosis, ratio in promptu est, quia descripta humida tempestas iumentorum pabulum corrumpit ac deprauavit, dum per inundationes arenosa ac lutosa immundicie impuritatem acquisiuit, ita

Nn

ut

ut ex corrupti ac coinquinati pabuli comestione merito in huiusmodi morbos incidentes perirent miserrimè.

Nec verò immundus pro tempore per se aër huic malo ansam minimam præbuit, præsertim fœtore grandi ex iumentorum cadaueribus innumeris excitato, qui aërem adhuc magis corrumpendo impurum, nec non venenatum reddidit, unde contagium augmentum accepit, quum in magna copia armenta congregata in pratis, aut locis similibus, pabulo communi uti constet. Et sanè periculum inde etiam hominibus imminere temporis progressu verendum est. Nam primò proportio analogica est inter nos, & inter pecudes, quæ aëre, cibo, potu, somno, vigilijs, & alijs rebus non naturalibus æquè nobiscum utuntur. Secundò hic morbus natura contagiosus ac noxius est.

Tertiò quia aër humidus nimium insalubris existit, obortus nimirum ex furia correptis defunctis pecudum cadaueribus, metuentum est, ne homines quoque inficiat. Sed certum

tum est, ex vaccarum, aut boum hoc morbo correptorum comestione etiam homines, morbos inde contracturos, quemadmodum, canes, & cæli volucres, postquam huiusmodi cadauera contagiosa gustassent, perijisse constat.

Ad contagij huius inhibitionem, ne pestis inde oboriatur hominibus, aut contagium ad pecora ulterius serpat, cadauera pecorum vecta ad certum locum, à ciuitate, aut villa longè remotum, concremari, ac igne consumi consultum erit, siquidem ignis aërem puriorem ac salubriorem reddit: vel subtus terram sepeliri, non extra propositum est.

In Danubium verò, aut aliquem alium fluuium cadauera brutorum projicere, absq; periculo vix fieri poterit, quum præsertim veneno infecta sint pecora.

Ex harum bestiarum seuo candelas præparare, easq; accendere, similiter ob fætidas exhalationes ac fumos inde contingentes, periculosum est.

Ut autem præseruentur ab hoc contagio in posterum bruta, imprimis sanorum ab agrotis separationem fieri debere necesse erit, secundo theriacæ exhibitio, in Officinis diatessaron dicta, exq̃ gentiana ac aristolochiæ rotundæ radicibus, lauri baccis, & myrrha præparata proderit, pabulum quoq̃ à pulueribus, & alijs quilibet emundandum.

Proderit præterea pecudibus etiam scordij, pulmonaria, agrimonia, cichorij, baccarum, lauri, et simplicium similium comestio frequens.

In stabulis, ex ligno iuniperino, pice prius inuncto, salutaria suffimigia fiant.

Curatio pastoribus, & alijs scæminini sexus plerunq̃ hominibus, pecorum curam aliàs habentibus, incumbet. Atq̃ hoc pacto & præsertio, & curatio feliciter institui poterit.

F I N I S.

C A-